

Amade László műveként közölt két addig ismeretlen latin verset Császár Elemér 1917-ben.¹ Ez egy verspár, amelynek az első tagja egy ima, könyörgés Szent Peregrinus-hoz, a második a szent nem éppen barátságos válasza. A versek a *Stabat Mater dolorosa* ritmusára íródtak, mindkettő 8 darab kilencsoros strófából áll, amelyekben két felező nyolcast egy hetes csonkasor követ. Amade igen kedvelte ezt a versfajta és variációit mind latin nyelvű, mind magyar verseiben.

A Peregrinus-versektől teljesen függetlenül, 15 évvel korábban Vértessy Jenő is megjelentetett néhány ismeretlen Amade-verset és -levelet,² s ezek között található egy latin nyelvű költői levél, Amade válasza Révay Józsefnek. Ez a vers klasszikus időmértékes, disztichonos formájú. A három versnek látszólag semmi köze egymáshoz, ám a későbbiekben kiderül, hogy mégis együtt kell azokat vizsgálni.

Császár és Vértessy a Vég hely-hagyatékából vette a verskiadások alapjául szolgáló kéziratokat. Ez a hagyaték az Amade család marcaltői levéltárának egy része. Vég hely Dezső Veszprém vármegyei alispán az egyik Amade-leszármazottól kapta az iratokat.³ A Nemzeti Múzeum és a Levéltár rendezésekor nem maradt egyben a hagyaték. A Peregrinus-versek – a többi Vég helynél lévő Amade-verssel együtt – az OSZK kéziratárába kerültek, a misszilisok pedig a MOL-ba, az Üchtritz-Amade család levéltárába.

A két Peregrinus-vers meg is található az OSZK-ban, három folio méretű oldalon.⁴ Meglehetősen hosszú címe van: *Affectus ad Sanctum Peregrinum compositus a Barone Ladislao Amade pedum doloribus affectu. Preces vincunt invincibilem et ligant Omnipotentem. Sequitur responsum. PeregrInUs CeLestIs peregrIno bLaspheMo peDesqUe pLorantI. Quare tu enarras justitias meas, existimasti quod ero tui similis, arguam te, et statuam te contra faciem meam. Ps. 49.* Ez a cím lényeges adatokat tartalmaz. A két vers ebben a kéziratban összekeverve olvasható, tehát minden könyörgő strófa után a szent válasza következik.

A Vértessy Jenő által kiadott költői levél kéziratának föl kutatása nem könnyű feladat. Ő is a Vég hely-hagyatékban lévő iratok közül válogatott verseket és leveleket.⁵ Mint már említettem, a múzeumi levéltár rendezésekor a Vég hely-hagyaték nem maradt egyben, így Vértessy forrásai is több helyen keresendők. Az általa kiadott versek kéziratái az

¹ CSÁSZÁR Elemér, *Amade László egy ismeretlen latin verse*, ItK, 1917, 469–471.

² VÉRTESY Jenő, *Adatok Amade László életéhez*, ItK, 1902, 77–100, 216–232, 350–368.

³ GÁLOS Rezső, *Báró Amade László*, Pécs, 1937, 181.

⁴ OSZK, Fol. Hung. 1212–15, 54r–55r.

⁵ VÉRTESY, *i. m.*, 78.

OSZK-ban vannak, a levelek pedig a MOL-ban, a családi levéltári szekcióba lettek besorolva,⁶ meg is találhatók itt. Azonban az általunk vizsgált vers egyik lelőhelyen sincs meg, holott a Vértesy által közölt többi írás föllelhető. Vértesy Amade költői levele előtt még egy latin nyelvű levelet is közöl, amelyet Révay József írt Amadénak 1756-ban, s ebben megkéri, hogy bírálja el első magyar nyelvű költeményét, amelyet elküld neki, mondván, hogy a kezében van egész további költői sorsa, mondjon Amade, mint a magyar nyelvű poétáknak fejedelme, véleményét.⁷ Ezután következik Amade *Responsuma*, mintha erre a levélre és a versre lenne válasz. Révay főt említett levele sincs meg sem az Amade, sem a Révay család iratai között. Ám a vizsgálandó három verset nemcsak a Véghely-hagyatékban lehet keresni, illetve megtalálni.

Orczy Lőrinc kéziratos versei között találhatók füzetszerűen összefűzve Amade László Szent Peregrinushoz intézett versei.⁸ Nem lehet tudni, hogy mikor és ki fűzte össze a verseket, kinek a kézírásával íródtak, sem azt, hogyan került az irat az Orczyak birtokába. Lehetséges, hogy maga a szerző ajándékozta a családnak. Amade László 1729-ben vette feleségül Orczy Zsuzsannát, akinek testvéröccse az ekkor 11 éves kisfiú, Orczy Lőrinc, akit Amade mint „drágáha kiss Méltóságos Lőrincz Iffiu Urat, egy sogorkamot”⁹ emleget. Ám házasságkötésük után nem sokkal meghalt Orczy Zsuzsanna gyermekágyi lázban, s amikor 1731. május 31-én a kis Zsuzsika is meghalt félévesen, megszakadt Amade kapcsolata a családdal, legalábbis egy időre.¹⁰

A füzet öt verset tartalmaz, az első három latin nyelvű. Először a lábfejű Amade László könyörgései olvashatók Szent Peregrinushoz, majd a szent válasza következik, aztán a látszólag ide nem illő költői levél Révay Józsefhez, végül a két Peregrinus-vers magyar fordításával fejeződik be, amelyek eddig még nem jelentek meg, mivel azok csak az Orczy-hagyatékban lévő füzetben szerepelnek.

A már megjelent Peregrinus-versek eredetéről annyit lehet tudni, hogy Császár Elemér szerint a kézirat valószínűleg Véghely Dezső hagyatékából való, mint mondja: „egy balatonvidéki földbirtokos barátomtól kaptam.”¹¹ Nem tudni, ki ez a barát, de állítólag bizalmas viszonyban volt a családjával az alispánnal, innét valószínűsíthető a kézirat. Azonban kénytelenek vagyunk föltételezni, hogy létezhetett egy harmadik változata is a verseknek, amely nagyjából a jelenlegi kettőnek az ötvöze, és Császár ezt használhatta. Ugyanis az általa megjelentetett költemények egyik kézirattal sem egyeznek meg pontosan, s az eltérések nem pusztán figyelmetlenségből fakadnak. Kétségtelen, hogy a strófák elrendezése, az egyes szóeltérések inkább a Véghely-hagyatékban lévőkhöz teszik hasonlónak, mégsem állíthatjuk egyértelműen, hogy kiadásánál ezt a kéziratot használta

⁶ MOL, Üchtritz-Amadé család levéltára, P szekció 694. 3. tétel 5. csomó. Missilisek.

⁷ VÉRTESY, i. m., 218.

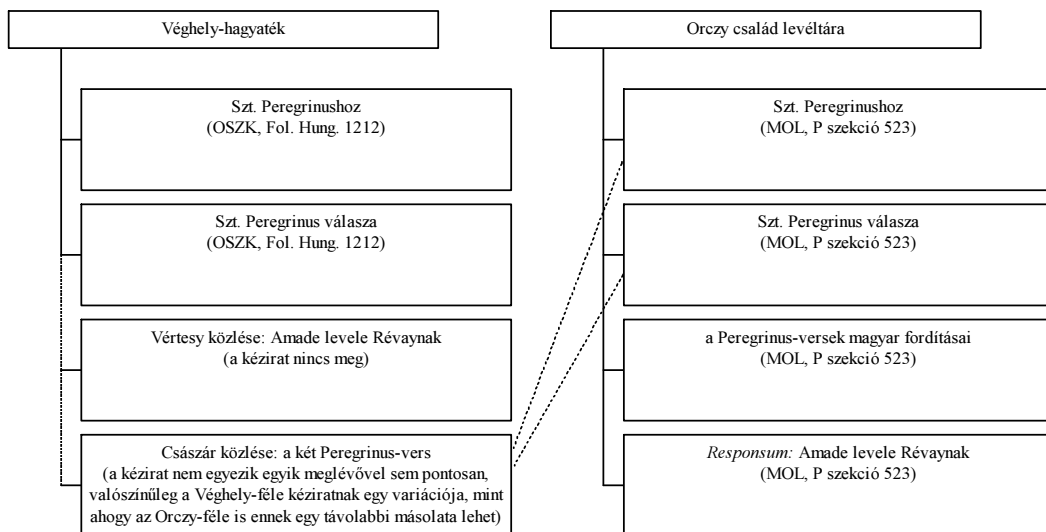
⁸ MOL, az Orczy család levéltára, P szekció 523. Varia irreregistrata, 10. csomó, Preces Laurentii Orczy, 750–757. Külön köszönet H. Kakucska Máriának a kéziratért.

⁹ MOL, az Orczy család levéltára, P szekció 519. Familiaria, 12. csomó.

¹⁰ Létezett állítólag egy levélcsozó a Roffi Borbély család levéltárában, amely báró Orczy Lőrinc és Amade László levelezését is tartalmazta. CZOBOR Alfréd említi a Turul *Levéltári értesítő* rovatában, 1929, 72.

¹¹ CSÁSZÁR, i. m., 469.

volna Császár. *Suspiria* főcímmel közli a verseket, holott ez egyik kéziratban sem szerepel, azokban *Preces* található. A Császár által említett kéziratban is kéthasábosan van elrendezve a vers, de nem árulja el, hogy az általa használt formában (oszlopszerűen elrendezve, balra a könyörgés, jobb oldalon a válasz), vagy pedig a ma ismert Véghely-féle kéziratban lévő összekevert (egy könyörgő strófára egy válaszoló következik) formában. A címből is csak válogatásszerűen közöl sorokat. A Véghely-féle kézirat címét főntebb idéztük, az Orczy-hagyatékban lévő alább olvasható, A Császár-féle kiadás azonban csak ennyit mond: *Suspiria Baronis Ladislai Amade in doloribus pedum constituti Ad Sanctum Peregrinum Preces vincunt invincibilem et ligant Omnipotentem*, a szent válaszához még annyit odaír: *Responsum Sti Peregrini*. Lehet, hogy csak kihagyott részeket a túl hosszú címből, bár nem egyezik a nyelvtani eset sem (az Orczy-félében Amade genitivusban van, a Véghelyben ablativusban), de nem is ez okozza a legnagyobb fejtörést. Császár kiadásában számozva vannak a strófák, ahogyan az Orczy-félében is, viszont az OSZK-beliben nincsenek. Az ablativus jelölésére Császár ugyanolyan ékezetes â-t használ, mint az Orczy-hagyatékbeli kézirat, ilyen megkülönböztetett betű a Véghely-hagyatékban nincsen. Itt most a számos apró, a jelentést különösebben nem változtató betűvariációkat nem sorolom föl, mindkét kézirattal nagyjából ugyanannyi hasonlóság és eltérés van. Ám az elrendezés és a leírás alapján az a legvalószínűbb, hogy lehetett Véghely Dezső birtokában még egy másolata a verseknek, és Császár ezt használhatta föl kiadásához.¹²

¹² Az OSZK-ban van egy leveleskönyv (Fol. Lat. 3692), amelyben szintén megtalálható a két Peregrinus-vers. Ez a kézirat nagyjából a Véghely-hagyatékban lévőnek a hanyagabb másolata lehet.

Már említettük, hogy Vértesy Jenő közölte Amadénak egy latin nyelvű költői levelét Révayhoz, amely egy válaszlevél, s közvetlenül ez előtt egy rövid, szintén latin nyelvű levelét Révaynak, amelyhez csatolta első magyar versét, hogy Amade mondjon róla véleményyt. Az Orczy-anyagban csak a *Responsum* van meg, a Révay-levél nincs, mivel a kettőnek semmi köze egymáshoz. A két versváltozat (az Orczy-féle és a Vértesy által közölt), nem számolva a kis- és nagybetűs eltéréseket, a szórendbeli és az interpunkcionális különbségeket, 21 helyen tér el egymástól. Ezek közt vannak szinonim szavak (Atroposque–Steropesque, Alpibus–montibus), van néhány félreolvasás (animatque–animalque, vale–tace, quasinus–qua simus), olyan eset is van, amikor talán a használt kézirat szövegromlása miatt nem lehetett kiolvasni a megfelelő szót (ru–frui). Mindezen különbségek alapján megállapítható, hogy ennél a versnél is más kéziratot használhatott a szövegkiadó, mint ami az Orczy-hagyatékban van.

Ugyan a kiadó egymás mellé tette Révay és Amade írását, ám Amade verse biztosan nem az udvarias, tisztelettudó hangú, szerény, kérő levélre válasz. Vértesy valószínűleg sosem látta a Peregrinus-verseket (amelyek pedig megvoltak ugyanebben a hagyatékban), ennek megfelelően nem is vette észre, hogy a peregrinus szó mást is jelenthet, mint egyszerű vándort. A kéziratban nagy betűvel van ugyan írva, de ezt nem vette figyelembe, amit nem is lehet túlzottan hibájaként fölroni, hiszen gyakorta nincsen jelölése a szókezdő betűk nagyságának.

Mindenekelőtt a versekkel kapcsolatba hozható, Amade melletti másik szereplőről kell beszélni. Révay Józsefről tulajdonképpen nem tudjuk, hogy kicsoda. Nagyon szűkszavú minden feljegyzés róla, sok lexikonban még csak meg sincs említve. Nem tudni, hogy mikor született, mikor halt meg, mindössze annyi bizonyos, hogy szklabinai és blatnicai báró volt, magyar királyi helytartósági tanácsos, Turóc megye örökös főispánja. Három munkája jelent meg: *Panegyricus*, 1751; *Honorati*, 1759; *Epithalamium*, 1760.¹³ Talán azonosítható Nagy Iván családfái alapján azzal a Józseffel, aki aranysarkantyús vitéz volt, és 1767-ben halt meg.¹⁴ Azt sem állíthatjuk biztosan, de valószínűsíthető, hogy Amadét nem ismeretlenül kereste fel versével, ugyanis *Honorati* című költeményét Illésházy Jánosnak ajánlja, akinek az édesapja Illésházy József, Amade régi barátja. Amadénál egy-két generációval fiatalabb volt Révay. Hogy hogyan alakult a kapcsolatuk és mi okozhatta összeveszésüket, nem tudni. Biztos, hogy Révay megsértődött valamin, talán éppen az elküldött magyar verse bírálatán, és azért írta Amadénak Szent Peregrinus nagyon sértő hangvételű válaszversét. Ugyanis valószínűsíthető, hogy a második Peregrinus-verset, a szent válaszát nem Amade László írta, hanem Révay József.

Amade László számos szerelmes verse mellett néhány vallásos témájút is írt. Ezekből mindössze kilenc maradt fenn és a Peregrinus-vers. A szentek közül Márián kívül csak Nepomuki Szent Jánoshoz írt még imákat. Hasonló a felépítésük a Szent Peregrinushoz írottakhoz, csak ez utóbbi érettebb, egy megviselt, nagyon beteg ember könyörgése. Jó tíz év lehet a két szenthez írott versek keletkezése között. A Nepomuki Szent Jánoshoz írott

¹³ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, XI, Bp., 1906, 849.

¹⁴ NAGY Iván, *Magyarország családai czimerekkel és nemzedékrendi táblákkal*, IX, Pest, 1862, 718.

imák 1755-ben megjelentek már,¹⁵ a Peregrinushoz írott pedig valamikor élete végén keletkezhetett. Ha hinni lehet a Véghely-féle kézirat kronosztichonjának (PeregrInUs CeLestIs peregrIno bLaspheMo peDesqUe pLorantI), a szent válasza 1764-ben íródott. Amade ez év december 22-én halt meg, tehát valamikor az év első felében keletkezhetett a válaszvers, mivel még Amade a saját válaszát is megírta erre, a költői levelet.

Egyébiránt mind a Nepomuki Szent Jánoshoz, mind a Szent Peregrinushoz írott imákból kiderül, hogy Amade tiszttában van az általa megszólított szent csodatévő erejével. Mindkét szenthez írott imáiban először előadja a szent tetteit, majd a saját könyörgését. Az általunk vizsgált Peregrinus-versnél is hangsúlyozza a saját nyomorúságát, majd elmondja, hogy a szent is ugyanolyan lábfájós volt, mint ő, sőt majdnem levágták a lábát, amikor Isten meggyógyította őt. Ezért, mivel pontosan tudja, hogy milyen fájdalmai vannak a költőnek, kéri, segítsen rajta, hogy a közbenjárásával meggyógyulhasson ő is. Az is kiderül, hogy Amade pontosan ismeri a szent legendáját, többször is említi, például a 4. versszak első sorában, hogy „septem lustris non sedisti”, ugyanis pontosan 35 évig nem ült le Szent Peregrinus. Talán a kevésbé ismert szentek közé tartozik Pellegrino Laziosi, aki 1265 körül született Forliban, egy Bolognától délre fekvő kisvárosban. A szervita szerzetesrend tagja volt, aszketikus bűnbánatának az volt a fő jellemzője, hogy nem ült le, csak térdelt vagy állt. Ez a kíméletlen életmód eredményezte azt, hogy a jobb lábában olyan betegség támadt, amire nem volt gyógymód, az orvosok szerint amputálni kellett volna a lábát. Álmában aztán látta Peregrinus, hogy leszáll a keresztről Jézus, aki meggyógyította a lábát.¹⁶ Amade egész életében mélyen vallásos ember volt, aki nagyon tisztelte Máriát és a szenteket, különösen életének utolsó szakaszában, amikor még inkább a vallás felé fordult. Elképzelhetetlen, hogy egy blaszfém, csúfolódó szöveget adott volna egy szent szájába, aki ráadásul az ő kárára csúfolódik meglehetősen durván. Császár Elemér azt írja, hogy ismerve Amade „szenvedélyes verscsináló hajlamát s nagy készségét még a latin versek írásában is, meg könnyelmű, cinikus természetét, igen valószínű, hogy szatirájának élet maga ellen fordította. Hogy másokat megnevettesen, Amade szívesen élczelt még a maga rovására is.”¹⁷ Ennek a kijelentésnek a helyessége teljes mértékben megkérdőjelezhető. Túlzottan élcélődő műve tán egy sincs; abban, amire Császár hivatkozik példaként, a *Nőtlen s házaseletben* ugyan szatirikusan ábrázolja a nős ember keserveit, talán saját tapasztalata is inspirálta, mindenesetre korántsem olyan durva hangvételű, mint a szent válasza. Azonkívül sosem írt blaszfémikus verset, elképzelhetetlen, hogy egy nyomorult imádkozó embert kigúnyolna, az általa megszólított szent szájába adva a gyalázkodó szavakat. S ráadásul mindezt a saját kárára. De minden-nél nagyobb bizonyíték számunkra, hogy a második Peregrinus-verset nem Amade írta, a költői válaszlevél.

Az Orczy-anyagban lévő *Responsum* alcíme ugyan csak egysoros, a Vértessy Jenő által közölt változatban azonban az is oda van írva, hogy *Stultorum* 49. Ez egyértelmű utalás a

¹⁵ *Buzgó szívnek énekes foházkodási*. Bétsbe. Nyomtatott Kurtzböck György, Univ. Typogr. Betüivel, Bagner-Gassen névő utzában, Hof-glaseris névő házban, 1755. esztendőben.

¹⁶ *Bibliotheca Sanctorum*, X, Roma, Città Nuova, 1961–1987, 468–480.

¹⁷ CSÁSZÁR, i. m., 469.

válaszvers előszavában idézett 49. zsoltárra, amely a helyes Isten-tiszteletéről szól és a bűnösöket inti. Erre hivatkozva „idézi” Amade az általa kitalált, fiktív ostobaságok könyvének 49. darabját. A költői levél 54 soros, ebben fejtí ki Amade, hogy mennyire megbántódott Révay igazságtalan gúnyolódásán. Tulajdonképpen majdnem minden sora lényeges ennek a levélnek vizsgálódásunk szempontjából. Már az indítás is érdekes, hiszen azt írja Amade (szabadon fordítva), hogy „a vízkórságos Amade üdvözlétét küldi neked, sánta Révay, semmit ne válaszolj nekem, te Momus, hanem csak ezt olvassad. Amelyben most írok, ugyanabban az állapotban szenvedtél velem, hasonló vagyok hozzád a szenvedésben. Ugyanabban a betegségben szenvedünk mindketten.” Ezután arról ír Amade, hogy az ő sorsa könnyebb (ti. Révayé), mert városban élhet, méghozzá Pozsonyban, ahol ő sem volt idegen. Itt minden kocsmában az ő tetteit mesélte mindenki. S valóban, nem is olyan régen, az 1750-es években még sokszor megfordul Pozsonyban, Mária Terézia 1754-es látogatásakor is ott van, sokat jár színházba, táncolni azonban már nem tud. Kamarai tanácsossága azonban sok alkalmat nyújt a szórakozásra, Pálffy Lipót és gr. Illésházy József társaságában sokat kocsikáznak és játszanak. Még 1758-ban is eldicceszik szeretett rokonának, Viczay Mihálynak, hogy a kártyajáték mennyi nyereséget hozott neki, régi játékszenvedélyét sosem tudta legyőzni. De nem is a játék volt, ami őt állandó anyagi nehézségek közt tartotta, hanem rengeteg pere, amely a korabeli bírósági állapotokat tekintve hosszú évekig húzódott és nagyon sokba került. Éppen 1758-ra sikerült valamennyi perét befejeznie, de ekkor már a családi ezüst is zálogba került. 1761-ben kéri feljebbvalóit, hogy mentse fel a hivatala alól megromlott egészségi állapota miatt, s élete utolsó két évében már többnyire csak birtokain él. Megfordul Pozsonyban egyszer-kétszer, még utoljára 1764-ben is, amikor megkapja Mária Teréziától az országgyűlésbe hívó iratot, de ekkor már nagyon beteg, menti is magát, hogy nem tudna Mária Terézia lábai elé leborulni, mert nem bírna onnan fölkelni.¹⁸

Tehát a múltbeli pozsonyi életnek ez az emlegetése is megerősítheti a kronosztichonban lévő 1764-es dátumot mint a versek keletkezési idejét. A költői levélben a továbbiakban Amade a mostani nyomorúságos helyzetét ábrázolja, némi öniróniával magát oroszlánhoz és vén kecskéhez hasonlítva. Elmondja, hogy nem számít, milyen családból is származik, hiába az ősök, nincs semmi hitele. Gyakran küldi Balassát (Balassa József, Amade hűséges udvarbírája) a városba, ahonnan üres kézzel jön vissza. Üres a kincstár, „dagadt lábakkal szenved, és dagadt elmével is”, akinek gyakran mondta az apja, hogy elfajzott, rossz fiú. Ezután tér rá levelében a számunkra különösen érdekes mondandóra. „Meg merészeled zavarni a szerencsétlennek a csendes nyugalmát, és egy megviselt férfi kegyes imáit ócsárolni. Így hát maró foggal, te Zoilus [Homérosz ellen író alexandriai grammatikus, aki magánál jobbakban is hibát talál], marsz bele az isteni Peregrinushoz szóló himnuszba, amelyet írtam. Kegyetlenül marcangolod ezt, és örült dühöt okádsz ostoba tréfákat keverve a keserűségbe. Nem kíméled a szerencsétlent, akinek a sorsa letelt, aki csekély napjait már szégyenfolt nélkül éli. Szabados voltam, bevallom, de sikamlós életemet siratom, állandóan kiáltva: könyörülj, kegyes Istenem!” Ebből a pár

¹⁸ Az életrajzi adatokra lásd GÁLOS, *i. m.*, 162–178.

sorból világosan láthatjuk, hogy Amade írt egy könyörgő imát Szent Peregrinushoz, és durva módon kigúnyolta ezt Révay József, amely mi más lehetne, mint az ellenvers, a szent válasza.

A levélben ezután már csak Révay szidása következik, mindössze négy sorban, majd e szavakkal fejezi be Amade az írást: „Mit időzöm? Hát hallgass. Ne írk nekem semmit vissza: nem akarok veled összeütközni. Nem énekelisz édes dolgokról; árkádiai barom vagy.”

A két Peregrinus-vers stílusában is jelentős különbségeket mutat. Amade imájában nincs mitológiai utalás, a szent válaszában van (Venus, Orcus, Styx). Amade mindig nagyon ügyelt verseinek prozodiájára, megmaradt latin verseiben alig van elízió, a válaszversben ellenben számos elíziót lehet találni, prozódiaileg ügyetlenebb. Amade végig Szent Peregrinushoz beszél, a válaszvers szentje pedig többnyire Amadéhoz, de a 8. versszakban Jézushoz. Amade csak Istent ír (Deus), a feleletben Jézus szerepel. Amade csak az egyik lábát fájlalta, végig egyes számban használja, a válaszversben többes szám van. Latinságában is különbözik a két vers. Amade nem használja az instans alakot, a felelet igen. Amade nem ismeri a közbevetett praepositiót („pedum a tumoribus”). Amade előszeretettel használja az ablativus limitationist és az attributum praedicativumot, a szent válaszában egy sem szerepel. Összefoglalva tehát ismételten megállapíthatjuk, hogy olyan jelentős stílusbeli különbségek vannak e két versben, amelyek alapján azt feltételezhetjük, hogy két különböző szerzőtől származnak, nevezetesen Amade Lászlótól és Révay Józseftől.

Pár szót kell még szólni a két Peregrinus-vers fordításáról is. Az teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a latin versek keletkeztek hamarabb, és a magyar ezeknek a fordítása, mint Amade más magyarul és latinul is meglévő verse esetében is (*Magna Diva!–Nagy szentsége*). A Peregrinus-imánál a latin elsőbbségét mutatja, hogy abban pontosan meg van adva, hány évig nem ült le a szent, a fordításban már csak az van, hogy „sok esztendőig”. A latin minden esetben pontosabb, mint a magyar. Hogy ki fordította a verseket, nem lehet tudni, talán Amade, de az is lehet, hogy már az Orczy család rendelte meg a fordítást. Mindenesetre csak a két Peregrinus-verset fordították le, a költői levelet nem.

Preces¹⁹

Baronis Ladislai Amade podagrici
Ad Sanctum Peregrinum.

Thema

Preces vincunt Invincibilem, et ligant omnipotentem.

1. En viator peregrinus
Ad te Sancte Peregrinus
vota mea immolo!

¹⁹ Az átírást betűhíven végeztük el, a kis- és nagybetűket, valamint az interpunkciókat megtartottuk.

Ad te clamo, clemens audi
Vota Supplicantis claudi
Nomen tuum recolo.
Deum et Mariam ora.
Serve Mariae, exora
adsint mihi misero!

2. Tu scis qvanta jam sim passus
Vides qvam sim totus lassus
qvot jam annis patior!
Tot jam fractus medicinis,
Mirum qvod jam non sim cinis
Tot expensis crucior!
Omnem opem jam despero
In te Dive solo spero
Nullus mihi certior.

3. Tanta Dominae es servus,
Ad te curro tanqvam cervus,
corde sed non pedibus.
Miraculis clarus vir es,
Da langventi pedi vires,
Divinis effectibus
Jacens miser vix jam spiro,
Te voco, ad te suspiro,
intimis affectibus

4. Septem Lustris non sedisti,
Vel flexisti, vel stetisti,
qvanta patientia!
In tormentis heu fuisti,
Pedis cauerenam (!) tulisti,
Vix ulli credentia!
Pes debebat amputari
Cum non poterat sanari
ulla jam medicina

5. Ast Crucifixus Salvator,
Fuit momento Sanator,
desperati vulneris.

Nam Ipse ad te tetendit,
Sacrum brachium extendit,
vindicator funeris.
Claudicanti pedes rexit,
Sacra voce te erexit,
Etsi funus fueris.

6. Qvi es Deo tantum charus,
Inter Sanctos clarus, rarus,
pro me qvoqve supplex sis.
Caeco lumen, et pes claudio,
Te imploro, Patrem laudo.
Sana me, potes, si vis.
Miserere, miserere,
Miser pede, miser aere,
cesset tandem morbi vis!

7. In te unice confido,
Adsis clienti tam fido,
patientem respice!
Da medelam supplicanti
Tua merita sint tanti,
Languidum ne despice!
Per Dei Matris amorem,
Ach seda pedis tumorem,
Desperantem refice!

8. Ero tibi semper gratus,
Vivam posthac timoratus,
Deo dabo gloriam.
Ejus Sanctae Genitricis
Afflictorum solatricis
exaltabo gratiam.
Ut sic pede, mente sanus.
Possim ire senex canus,
ad aeternam patriam.
Amen.

Qvare tu enarras justitias meas? Existimasti, qvod ero tui similis: arguam, et statuam te contra faciem tuam. Ps: 49.

1. Peregrinus Viatori
Maximo blasphematori
De caelo hoc folium.
Ut ne mihi sis molestus
De qvo dignos promo qvestus
Epicuri Dolium.
Cupis Jesum ut exorem,
Et pro te Mariam implorem,
foedum mundi lolium.
2. Ejulas te tanta passum,
Tanta sufferendo lassum
neqvam serve Veneris,
Ipse te sic afflixisti
Nam ut helluo vixisti
jam ab annis teneris
Tu seductor permultorum
Juvenum, et adultorum,
Probrum tui Generis.
3. Ploras tuam paupertatem,
Postqvam praeter libertatem,
cuncta dissipaveras.
Pedum qvereris dolores,
Qvos ob tuos spurcos mores
ipse procuraveras.
Opem meam tu inclamas,
Qvi nunc qvoqve Scorta amas,
usqve qvae amaveras.
4. Lustris Septem non Sedebam,
Stans, vel flectens vix edebam,
Summa patientia!
Tu execrabili exemplo
Non oras, rides in templo
Jesu in praesentia!

Vertis te ad has, et istas,
Turbas ad altare Mystas,
Solita dementia.

5. Inter Sanctos eram clarus,
Mihi Semper erat charus,
Miser Subditorum Grex.
Tu in illum ut Tyrannus,
Injicis vi saepe manus,
Vis ut cesset omnis Lex.
Praeter furias, nil sapis,
Florem puellarum rapis,
Ach nefande carnifex.
6. Deus venit solaturus
Pedes meos sanaturus
edito miraculo.
Qvi illum aeger, et sanus,
Puer, juvenis, et canus
Non laesi piaculo.
Nullam interponis moram,
Illum ad hanc usque horam,
Tu transfigis jaculo.
7. Confugis ad Dei Matrem,
Qvi non habes Deum Patrem,
sed pro patre diabolum
Illam venturam non spera,
De sanitate despera,
culpīs scatens stabulum
Quae res Mariam leniret?
Ut illa ad te veniret,
certum Orci pabulum.
8. Ergo ne fac JESU Xte,
Ut Salvetur Lurco iste
pedum a tumoribus!
Pro criminibus obscaenis,
Plecte illum dignis poenis,
Morbis, et doloribus.

Ne poeniteat: hoc adde,
Eum totum quantum trade
Stygiis tortoribus.

Responsum Baronis Ladislai Amade ad Baronem Josephum de Réva.

Thema

Memento, ut sapias, qvia tempus est.

Mittit hydrops Amade claudo tibi Reva salutem,
Nil mihi rescribas Mome, sed ista legas.
Qva tibi nunc scribo, mecum jactaris eadem
Conditione, pari sum tibi iudicio.
Afficimur miseri morbis aequalibus ambo:
Mitior at tua sors, nam potes urbe frui.
Donec eram sospes, versabar in Urbibus, ac tu
Incola Posonii, non peregrinus eram.
Hic mea praecipuis narrantur facta tabernis,
Nec juvenes, vetulae, compta puella silent.
Me populus, Cives, urbis qvoqve compita noverunt,
Ingenuisque omnis lusibus apta Domus.
Nunc lecto affixus, viridis delicta iuventae
Expio, nec Divus fert Peregrinus opem!
Ut Leo decrepitus fractaque ad praelia cauda,
Excutit insanas vix aliquando jubas.
Ut procul annosus, confectis viribus hircus,
Per sata lascivum quaeritat arva gregem.
Langveo sic patriis Veneris sub sidere natus
In Laribus, putrido corpore, mentis inops.
Qvippe relegari voluit me Fiscus ad instar
Solatii: Reliquum nil mihi, nulla fides!
Heu mihi nulla fides! vacuus quam saepe *Balassa*
It, redit ingrata tristis ab Urbe meus.
Dum nummos: sine pignore non habet, inquit amicus.
Qvaerit ubi ancillas: nulla reponit, adest.
Ut pedibus tumidus, tumida qvoqve mente laborat,
Est vacua urna, tuus nilque moratur Herus.
Qvid meministe juvat, qva simus origine nati!
Qvae fuit eximiis turgida saepe Viris.
Saepe Pater dixit: Tu degener, improbe fili!
Qvi ruis ante diem certus in interitum.

Infelix ego sum! – Sed tu vulcania proles,
 Vultu, trux, oculis, ore feroce myops.
 Qvem Cyclops, Atropsqve colunt, nigriqve sodales,
 Qvosqve in Carpaticeis montibus ursa fovet.
 Audes afflicto placidam turbare quietem,
 Et pia contriti carpere vota viri.
 Siccine tu Divo, qvem dicavi, Peregrino
 Hymnum, mordaci zoile dente secas?
 Impius hunc laniat, vesanasqve evomis iras
 Miscendo stolidos inter amara sales.
 Non parcis misero, cuius fortuna peracta est,
 Qvi ducit modicos jam sine labe dies.
 Liber eram, fateor; sed lubricam defleo vitam,
 Jugiter exclamans: parce benigne Deus!
 Te Venus odit, amat Stygius te janitor orci;
 Bardus, et incultus, nullius es fidei.
 Civis inurbanus, mordax, animalqve superbum,
 Consilio, castris transfuga, virqve malus.
 Respice qvaeso trabem, sub qva vitae alea sortem
 Decidit qvondam. Quid moror? ergo tace.
 Nil mihi rescribas: Tecum conflagere nolo:
 Dulcia non cantas; es pecus Arcadicum.

Szent Peregrinushoz Bárá Amade Lászlónak Könyörgése, lábainak gyógyulásáért.

Az könyörgés meg győzi a' Győzhetetlent,
 És kötözi a' mindenhatót.

1. Én utazó sohajtozom,
 hozzád Szent Peregrinusom
 Kiáltasom halgasd meg!
 Mivel lábam sebesedett,
 azért kérem szent nevedet,
 Kinnyaimtól mentsél meg!
 Az Istent, és Mariát kérjed,
 Ezek előtt haicsd meg térdgyed,
 És egészen gyógyics meg.
2. Látod hosszasz sinlődésem,
 beteg ágyban fekűvésem,
 Szörnyű nyavalyáimban.

Ennyi sok orvoslásoktól
csak alig hogy éltemen túl
nem vagyok fájdalomimban
Nem is bízik senkiben már,
És orvoslást csak tőled vár
Lábam nagy kinnyaiban.

3. Mint szarvas sebes voltában,
hozzád futok nyavalyámban,
szívvel, és nem lábakkal.
Mivel hogy igen nagy Szent vagy,
fájós lábamnak erőt adgy
Menyei hatalmakkal.
Tekéncs hoszszas kinlódásom,
hald meg szives sohajtásom,
buzgo zokogásokkal.
4. Sok esztendőig nem ültel,
Vagy áltál, vagy térdeplettel,
Ez melly csendes szenvedes!
Mennyi kinokat el túrtél,
És nyavalyákat szenvettél,
Ez előtted mind kevés!
Lábad maid el vágattatott,
Mivel meg nem gyógyúlhatott,
Ez volt az igaz túres!
5. De meg feszült üdvöztető
fájdalmidon volt segítő,
e dűhős nyavalyádban!
Maga hozzád ereszkedett,
Es sebedre kenetet tett
hogy ne legy kinlódásban!
Világossan meg gyógyított.
Es lábaidra állított
Ne legy sok jajgatásban.
6. Ki a' Szentek közt olly nagy vagy,
Isten előtt hatalmad nagy,
én értem is esedezz.

Az Vakoknak látásokat
Láb fájók gyógyulásokat
Könyörgésekre szerezz.
Könyörülly rajtam szegényen,
Romlandó cserép edinyen,
az egekből reám nézz!

7. Légyen vége kinnyaimnak,
És iszanyú fajdalmimnak,
hald meg szavát szolgáltnak!
Szűz Maria szeretetiért
Szent Nevének érdemiért
Légyen daganatimnak
Szűnete, és orvoslója
Te legyél meg gyógyítója
illy nyomorúlt bádgyatnak.

8. Ha eztet nékem meg nyered,
És kérésem meg nem veted,
Istennek hálát adok.
Boldogságos Szűz Mariának
Betegek orvoslójának,
uj szívet bé mutatok.
Es így ép lábbal, és kézzel,
Nyugott elmével és észszel,
Menyországba be jutok.
Amen.

Szent Peregrinus Felelete.

Miért beszéled ki te az én igasságimat? véled, hogy hozzád hasonló lészek? meg feddelek, és meg piritom orczádat. Ps. 49.

1. Szent Peregrinus így felel:
Mindent mocskosító Level
fertelmes szitkozódó!
Nékém ne alkalmatlankodgy.
Es semmit ne panaszkodgy,
Részeges, és tobzódó
Jesust, s' Ma[r]iát kívánod,
Segedelmeket ohajtod
gonosz paráználkodó!

2. Nagy kinnyaidat emlited,
Hogy iszanyú szenvedésed
Hiv szolgája Vénusnak.
Ennek oka magad voltál,
Mivel mindég korhelykottál,
idein napjaidnak.
Te sok iffiat meg csaltál,
Es éltest gonoszra vontál,
gyalázója Fajtádnak!
3. Sok faidalmad, s kinlódásod,
Es szegénységre jutásod,
csak most jut é eszedben?
Mért költöttél erőd felett,
És oda, hová nem kellett,
azért nincs erszényedben.
Még is segedelmem kéred,
De Istenedet nem féled,
maracz rossz erkölcsődben.
4. Való hogy én sok ideig,
terdeplettem maid mindetig,
bekességes tőrészel.
De te Isten hajlékában
És néki szentelt házában
vagy csak több nevetéssel.
Ide s' tova tekéngetel
Czinkusidnak integetel
Szörnyű vakmerőséggel!
5. Az Isten engem segített,
És Kinnyaimbúl ki mentett
illy nagy csuda tétellel.
Mert ötet mindenkor kértem,
Imádtam, tiszteltem, s' féltem.
Nem sértettem vétkekkel.
Ő hozzája folyamodtam,
Soha meg sem is bántottam
Mint te olly szörnyűséggel.

6. A Szentek közt tündöklöttem,
Életemet úgy töltöttem,
 hogy minden meg kedvellyen.
Az nem volt ügyekezetem
Sem olly gonosz természetem
 hogy tőlem minden féllyen.
De te nem kívánsz egyebet,
csak az gonosz feslettséget,
 azért kin ne kiméllyen.
7. Azon kérsz hogy Szűz Márianak,
Könyörögjek Szent Anyámnak,
 Tárháza gonoszságnak!
Annak ne várd segedelmét,
Se ne reméllyed kegyelmét,
 Edénnye undokságnak!
Ne várjad egességedet,
Semmi eleves mentedet
 Mestere bordély háznak.
8. Ezen Ember előtt Jesus
Kérlek, hogy inkább távúl fuss.
 Kinnyait ne enyhítsed.
El követett bűneiért,
És fertelmes életiért,
 inkább jobban büntessed,
Ezen fölül ördög kézbe,
Es kinlódó győtrelembe,
 Pokol tűzebe vessed.
 Vége.